

ΠΕΡΙΕΓΓΟΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ.

Πρὸς τὴν ἑσπέραν τῆς 5ῆς 10βραίου 1875 κατὰ τὴν 5ῃν ἑσπερινὴν ὥραν καὶ λεπτὰ 45 ἵππεύσας, λέγει ὁ Κρασκούιν καὶ πορευόμενος τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν ἀπὸ Κουεσόνῃν εἰς Βαλέντιανάν, παρετήρησα μέλαν νεφὸς κείμενον χαμηλὰ πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος τοῦ ὄριζοντος. Μετ' οὐ πολὺ, τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς ἐπελθόντος, σταγόνες τινὲς ὕδατος μοι προανήγγειλαν ὅτι πρέπει νὰ καλυφθῶ μετὸν ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεως μανδύαν μου. Ἐκτυλίξας δ' αὐτὸν, παρετήρησα ἐπὶ τῆς κορυφῆς του εἰδὸς τι φωσφορισμὸν διακεχυμένον ἐπ' αὐτοῦ ἐν εἰδει πλοκάμων· μόλις δ' ἐκαλύφθην μετὸυτον καὶ εὐθὺς ἤρχισε ῥαγδαιοτάτη βροχή, συνωδευμένη μετὰ χιόνος, χαλάζης καὶ σφοδροτάτου ἀνέμου. Ἀδύνατον δὲ ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ διακρίνω τι, διότι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, τὴν δὲ θέσιν αὐτῶν κατέλαβε σκότος πυκνότατον. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶδον αἰφνης τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου, δι' ἧς ἤλαυγον τὸν ἵππον ὅτι ἐσπινθηροβόλει, καὶ νομίσας ὅτι τοῦτο ἦτο πυγολαμπὶς καθήμενὴ ἐκεῖ, ἐξέτεινα πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρά μου, ἀλλ' ἐξέπληγὴν ἰδὼν ὅτι καὶ οἱ δάκτυλοί μου, οὐς ἐκάλυπτε διὰ τὸ ψυχρὸν δέρμα ἀλώπεκος, ἐσπινθηροβόλουν· τότε ἐνόησα ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο ἦτο ἤλεκτρισμός. Ἰψώσας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ῥίψας ἐν βλέμμα πρὸς τὰ ἔμπρός, εἶδον καὶ ἐκεῖ ἄλλο τι περιεργότερον τοῦ προηγουμένου· τὰ ὦτα τοῦ ἵππου μου ὁμοιάζον πρὸς δύο ἐπιμήκεις ἀνημμένας θερμάστρας· ὀλόκληρος δὲ ὁ χαλινὸς τοῦ ἵππου καὶ κυρίως τὸ ἄνω μέρος αὐτοῦ ἔλαμπεν ἐκ τῶν ἐξαγομένων ἤλεκτρικῶν σπινθήρων.

Ὁ ἀνέμος ἐν τούτοις ἐγένετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον σφοδρότερος, ἢ δὲ χαλάζα, ἢ χιὼν καὶ ἡ βροχὴ ἐπληττον τὸ σῶμα μου ἀκαταπαύστως· ἦτο δὲ ἀδύνατον εἰς ἐμὲ νὰ ὑψώσω τοὺς ὀφθαλμούς μου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διὰ νὰ θαυμάσω τὴν φύσιν· ἠθέλησα δὲ νὰ καλύψω καὶ τὴν κεφαλὴν μου μετὸν μανδύαν, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον, διότι ἡ σπινθηροβόλοῦσα ἄκρα τῆς ῥάβδου φρίκην εἰς τὸν ἵππον ἐνεποιεῖ, καὶ ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ θέσω αὐτὴν μετὰ τῶν ὀδόντων μου· μεταχειρισθεὶς τότε καὶ τὰς δύο μου χεῖρας κατέβησα με μέρος τοῦ μανδύου μου νὰ καλύψω τὴν κεφαλὴν. Αἱ δὲ χεῖρές μου καὶ ἡ κεφαλὴ μου ὁμοιάζον τὴν ἐστίαν τῆς πυρκαϊᾶς. Γαῖνία δὲ τὴν τοῦ μανδύου κυμαίνουμένη ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου ἐσπινθηροβόλει ἀκαταπαύστως.

Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ἤλεκτρικὰ φαινόμενα με συνώδευον ἐν ὅσῳ ἐπορευόμην ὁδὸν διαχωρίζουσαν πεδιάδα ἀδένδρον, ὅτε ὁμῶς ἐπλησίασα μικρὸν τι διάστημα εὐθὺς διευθύνας τὸν ἵππον πρὸς τὴν πλευρὰν ἐκείνην τῆς ὁδοῦ εἰς ἣν ἐφαίνοντο ἀμυδρῶς πῶς ὅτι

ὑπῆρχον δένδρα, παρετήρησα ὅτι ἐξέλιπεν ὁ ἤλεκτρισμός καὶ ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἀπὸ τὸν ἵππον.

Διανύσας λοιπὸν ὁδὸν ἐνὸς περίπου χιλιομέτρου, πολλάκις ἐπανελάθον τὸ ἐξῆς πείραμα· ὅτε δηλαδὴ ὑψῶνα τὰς χεῖράς μου, ἐβλεπον τὰ δάκτυλά μου σπινθηροβόλουντα, ὅτε δὲ κατεβίβαζον αὐτάς, ὁ ἤλεκτρισμός ἐξηφανίζετο.

Τὸ δὲ ἤλεκτρικὸν τοῦτο φαινόμενον παραχθέν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις ἤλεκτρισμοῦ μετὰ τοῦ ἐν τῷ ἐδάφει διὰ τῆς χαλάζης ἐξηφανίσθη μετ' οὐ πολὺ.

Τὸ φωτεινὸν τοῦτο φαινόμενον εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρατηρηθέντα ἐπὶ τῶν ἰστών τῶν πλοίων φωτεινὰ σημεῖα, ἅτινα ὀνομάζοντο Διόσκουροι (Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης) ὁ δὲ Τίτος Λίβιος, ὁ Σενέκας, ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Καῖσαρ ἀναφέροντες πολλὰ ἤλεκτρικὰ φαινόμενα ἀποδίδουσιν αὐτὰ εἰς αἰτίας ἀνυποστάτους μὲν, συμφώνους δὲ πρὸς τὰς τότε ἐπικρατούσας γνώμας τῶν συγχρόνων των. Ὁ μὲν Καῖσαρ λέγει ἐν τῷ Ἀφρικανικῷ πολέμῳ « ταύτην τὴν νύκτα (τὴν θελλῶδη, καθ' ἣν ἐπιπτε ῥαγδαιοτάτη χαλάζα) ὁ σίδηρος τῶν ἀκοντίων τοῦ πέμπτου λεγεῶνος ἐφάνη φωτεινός». Ὁ δὲ Πλούταρχος ἀναφέρει ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεμιστοκλέους τὰ ἐξῆς. « Ἐνῶ ἐγένετο ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία λέγεται ὅτι ἔλαμψε μέγα φῶς ἐκ τῆς Ἐλευσίνας, ἤχος δὲ καὶ φωνὴ κατεῖχε τὸ Θοράσιον πεδῖον μέχρι τῆς θαλάσσης, ὡς νὰ ἦσαν πολλοὶ ὁμοῦ ἄνθρωποι ἐξάγοντες τὸν μυστικὸν Ἰακχον». Καὶ ἀλλαχοῦ ἐν τῷ βίῳ τοῦ Λυσάνδρου. « Ἦσαν δὲ τινες λέγοντες ὅτι τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ στόλος τῶν Λακεδαιμονίων ἐξήρχετο τοῦ λιμένος, ἐφάνησαν δύο φῶτα εἰς τὰ δύο μέρη τοῦ οἴακος τοῦ πλοίου τοῦ Λυσάνδρου. Ἡ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ἰστών ἐμφάνισις τῶν φώτων εἶναι κοινότης. Ἐν καιρῷ δὲ καταιγίδος, ὅτε μίαν μόνον ἐπὶ τῶν ἰστών ἐφαίνετο λάμψις, ἐπίστευον ὅτι τῆς τρικυμίας ἢ ἀκμῆ ἀκόμη δὲν ἐφασεν, ὅτε δὲ ἐφαίνοντο δύο, τότε ἐχαίρον, ὡς ἀναγγελλομένου τοῦ τέλους τῆς καταιγίδος. Ὁ δὲ Ὀράτιος ἀναφέρει εἰς τὴν δευτέραν ὄδῃν τοῦ πρώτου βιβλίου τὴν χαρὰν τῶν ναυτῶν, ὅτε ἐβλεπον λάμποντας συγχρόνως ἐπὶ τοῦ πλοίου των τοὺς δύο ἀστέρας τοῦ Κάστωρος καὶ Πολυδεύκους.

Ὅταν δὲ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦναι πεπληρωμένη ἤλεκτρισμοῦ, πάντα τὰ μετεωριζόμενα ἀντικείμενα τείνουσι νὰ κατασταθῶσι φωτεινά. Ὁ Γουενὸν ὁ ἄλλοτε συνεργάτης τοῦ φωτογράφου Βυφφῶνος, ἀναφέρει ὅτι παρετήρησαν οἱ φυσικοὶ ἐν καιρῷ θελλῆς ὅτι ἐξήρχετο πῦρ ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν κοράκων, οἵτινες ἐπέτων εἰς τὰς ὑψηλὰς τῆς ἀτμοσφαιρας χῶρας.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

(καθηγ. τῆς φυσικῆς καὶ χημείας τῶν ἐν Ἀθήναις Γυμνασίων).